

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum homines in statu innocentiae essent immortales & impassibiles, & de
effectu fructus ligni vitae. disputat. 28.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

pena reciproca inobedientia plesteretur, exiit in motu corporis quaedam impudens nuditas, unde esset indecens nuditas, & fecit amentes, reddiditque confusos. Hinc est, quod posteaquam mandatum Dei aperta transgressione violaverunt, scriptum est de illis, & aperti sunt oculi amborum, & cognoverunt, quia nudi erant, & consuerunt folia fici, &c. Aperti sunt, inquit, oculi amborum, non ad videndum, nam & ante videbant, sed ad discernendum inter bonum, quod amiserant, & malum in quod ceciderant. Unde & ipsum lignum, eo quod istam faceret dignoscantiam, si ad vesendum contra vetitum tangeretur, ex ea re nomen accepit, ut appellaretur lignum scientia boni & mali: ex parte enim morbi molestia, evidentior fit etiam incunditas sanitatis. Cognoverunt ergo, quia nudi erant, nudati scilicet ea gratia, qua fiebat ut nuditas corporis, nulla eos lege peccati menti eorum repugnante confunderet. Hoc itaque cognoverunt, quod factus ignovarent, si Deo credentes & obedientes non committerent, quod eos cogere experiri, infidelitas & inobedientia quid nocerent. Proinde confusi inobedientia carnis suae tanquam teste pena inobedientiae suae consuerunt folia fici. Haec tenet Augustinus. Quo loco obiter oblerua, dici etiam posse cum Ruperto 2. de Trinitate & operibus eius cap. 27. Abulensi ad c. 3. Genes. q. 154. & q. 155. lignum illud appellatum fuisse scientiae boni & mali à scientia mendaciter à serpente promissa. Denique mulier in peccati poenam Genes. 3. dictum est, Multiplicabo ariannas tuas, & conceptus tuos, in dolore paries filios, ergo habebat donum ante peccatum, quo sine illo dolore conceptura, parituraque erat filios, quo per peccatum priuata est: conditi ergo fuerunt primi parentes in iustitia originali. Fateor testimonia haec ex Genesi, & praeterea illud Ecclesiasticus 7. non nimium vrgete de integro dono iustitiae originalis, ut gratiam etiam gratum facientem comprehendit, sed solum quoad dona corporis, partisque sentientis, omnia tamen, quae dicta sunt, aperte satis conuincunt donum integrum iustitiae originalis. Multa ex iis, quae diximus in Concordia q. 14. art. 13. disp. 3. & 4. conferent ad corroboracionem eorum, quae hac disp. dicta sunt, ex illisque erit manifestum, Augustinum, ac D. Thomam in hac fuisse sententia.

DISPUTATIO XXVIII.

Utrum homines in statu innocentiae essent immortales & impassibiles, & de effectu fructus ligni vitae.

Immortalitatis donum est supra naturam.

In statu innocentiae diuersa immortalitas ab ea qua est in beatis.

Homines suapte natura mortales esse, nemini potest esse dubium: quae enim in nobis merè naturalia sunt, integra post peccatum, non secus ac in demonibus, remanserunt: post peccatum verò omnes morimur. Quò fit, ut immortalitas non nisi ex supernaturali dono hominibus possit prouenire. Conueniunt omnes, primos parentes in statu innocentiae non eam immortalitatem habuisse, quam iusti post resurrectionem habebunt: à gloria quippe animae impassibilitatis, & incorruptibilitatis donum in corpus redundabit, quo nihil quoque modo nocuum, aut destructiuum suscipere possint, nullaque ratione mori valeant. At verò corpora primorum parentum, licet in sensu composito in statu innocentiae mori non poterant, quia futurum omnino non erat, ut homines, si non peccarent in innocentiaque perseverarent, interirent: in sensu tamen diuiso mori poterant, quatenus liberum illis erat peccatum incurrere, & innocentiam amittere, eaque ratione necessitati moriendi subiaccere, ut post Molina in D. Thom.

A illorum peccatum omnes subiaccemus. Unde hoc discrimen inter beatos post resurrectionem, primos parentes in statu innocentiae, & homines in statu naturae lapsae constituitur, quòd beati mori non poterunt, primi parentes poterant numquam mori, homines verò naturae lapsae non possunt non mori.

Doctores etiam communiter consentiunt, homines in statu innocentiae pati potuisse non solum passionem omnino perfectiua, qualis est receptio lucis & specierum, quae sine vlla sit deperditione, sed etiam passionem ad animalem vitam necessaria, quae per se ordinatur, tum ad vitales sensitiuosque spiritus, quibus ad sensuum operationes indigemus, subministrandos, ut q. 1. art. 3. ratione 4. exposuimus: tum etiam ad perducendum per nutritionem & augmentationem animal ad debitam quantitatem & statum: tum denique ut semen generetur, quo in conferuationem, & propagationem speciei animal sibi simile possit generare. Licet autem animalis haec actio ad perfectionem augmentumque, tam indiuidui, quam speciei per se ordinetur, per accidens tamen coniunctam habet resolutionem ac consumptionem quarundam partium animalis actione calidi in humidum: quae causa fuit, cur primi parentes in statu innocentiae cibi sumptione ad vitam tuendam indigerent, nec non certis statutisque temporibus essu fructus ligni vitae, quo alitrix virtus confortaretur, integratque, & in suo robore perpetuo permaneret, ne actione, ac permixtione, communis peregrinique nutrimenti, debilitarentur paulatim, in infirmamque senectam, ut nos, ea de causa deuenirent, tandemque deficerent. Vis enim ligni vitae ea erat, ut instar pharmaci, antidotique praestantissimi non solum nutrimentum purissimum ac defaecatissimum exhiberet, sed etiam alitricis vires confortaret, ac in suo robore, & puritate confirmaret. Et quia ea erat eius vis, quando Deus Adamum mortis poena donatum à Paradiso exterminauit, eiectionis causam subiungens Genes. 3. dixit, Ne forte mittat manum suam, & sumat etiam de ligno vitae, & viuat in aeternum. Unde Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis & remissione cap. 3. Habebat, inquit, Adam, & de lignorum fructibus resurrectionem contra defectum, & de ligno vitae stabilitatem contra vetustatem. Et autor quaestionum veteris & noui testamenti q. 19. 4. tomo operum Augustini, Cibus, inquit, vires praestabat, vitae autem arbor medicina modo corruptionem omnem prohibebat, sic enim homini erat quasi inextinguibili murus.

Homines in statu innocentiae quibus actionibus poterant pati, & quibus non.

Cur homines in statu innocentiae fructibus ligni vitalis indigerent.

D Ad rem ergo ut accedamus, Catholici omnes consentiunt, homines in statu innocentiae catenus fuisse immortales, quòd si in innocentiae perseverassent, nequaquam mortem subissent, sed sine ea de statu innocentiae transirent ad statum visionis beatificae. Id quod salua fide Catholica negari non potest: Genes. quippe 2. Adamo comminatus est Deus mortem, si de ligno scientiae boni & mali comederet. In quocumque, inquit, die comederis ex eo, morte morieris, hoc est, moriendi necessitati subiaceris, quasi, si mandatum non transgredieretur, moriturus non esset. Et cap. 3. poenam, quam ob delictum incurreret, illi manifestans, Quia comediti, inquit, de ligno, ex quo praesepi tibi ne comederes, maledicta terra in opere tuo, in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitae tuae, in sudore vultus tui vescheris pane tuo, donec reuertaris in terram de qua sumptus es: quin puluis es & in puluerem reuertaris. Et causam electionis illius de Paradiso in peccati poenam subiungens, ait: Ne forte mittat manum suam, & sumat etiam de

In statu innocentiae quatenus immortales fuerunt.

ligno vitæ, & comedat, & viuat in æternum: si ergo in innocentia perseuerasset, moriturus non fuisset. Sapient. 1. Deus mortem non facit. & c. 2. Deus creauit hominem inextinguibilem, & ad imaginem & similitudinem suam fecit illum: inuidia autem diaboli mors introiit in orbem terrarum. Ad Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum introiit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt. Et licet præcipue de morte animæ loquatur eo loco Paulus, de utraque tamen intelligit.

Eandem veritatem aduersus Pelagianos doctissimè, apertissimèque elicit Aug. lib. 1. de peccatorum meritis & remissione c. 4. 5. 6. & 7. ex illis verbis Pauli ad Rom. 8. Si Christus in vobis est, corpus quidam mortuum est propter peccatum, spiritus verò viuus propter iustificationem. Quod si spiritus eius, qui suscitauit Iesum à mortuis, habuit in vobis, qui suscitauit Iesum Christum à mortuis, viuificauit & mortalia corpora vestra propter inhabitantem spiritum eius in vobis. Sensus est, si Christus per gratiam est in vobis, corpus manet quidem mortuum, id est, morti obligatum propter peccatum primorum parentum, ob quod moriendi necessitatem incurrit totum genus humanum, spiritus verò viuus propter iustificationem, quæ merito efficiet, ut qui Christum à mortuis suscitauit, in die iudicij viuificet mortalia corpora vestra propter inhabitantem spiritum eius in vobis. Lege ampliore, dilucidiorèque, expositionem apud Augustin.

Eandem veritatem apertissimè etiam de promittit ibidem August. cap. 8. & 9. ex illis verbis 1. ad Cor. 15. Christus resurrexit à mortuis, primitiæ dormientium: quoniam quidem per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur. Vnusquisque autem in suo ordine, primitiæ Christus, deinde ij, qui sunt Christi, qui in aduentum eius crediderunt. Quæ verba nulla ratione exponi possunt, nisi de morte corporis, quam omnes propter peccatum Adami incurserunt, & de eorumdem corporum gloriosa resurrectione per Christum.

Eandem veritatem definit Concilium Mileuitanum aduersus Pelagianos cap. 1. his verbis: Placuit omnibus Episcopis, qui fuerunt in hac sancta synodo, constituere, ut quicumque dicit, Adam primum hominem mortalem factum, ita ut sine peccaret, sine non peccaret, moreretur in corpore, hoc est, de corpore exiret, non peccati merito, sed necessitate nature, anathema sit. Porro definita in eo Concilio ab Innocentio 1. fuerunt approbata. Eadem veritas definita est in Concilio Tridentino sess. 5. §. 1. his verbis: Si quis non confiteatur primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiso fuisset transgressus, incurrisse per offensam præuaricationis huiusmodi iram & indignationem Dei, atque idè mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestatem, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli, totumque Adam per illam præuaricationis offensam secundum corpus & animam in deterius commutatum fuisse, anathema sit. Et §. 2. his verbis: Aut asserit, inquinatum illum per inobediencia peccatum, mortem & pœnas corporis tantum in genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ, anathema sit.

Scoti de hominum immortalitate in statu innocentie opinio.

Licet Catholici omnes in hac veritate conueniant, circa modum tamen, & causam immortalitatis illius status non omnino consentiunt. Scotus in 2. d. 19. q. vnica ait, homines in statu innocentie tam ab intrinseco, hoc est, actione calidi in humidum, quam ab extrinseco, id est, per causas extrinsecas, potuisse mori, tandemque ab intrinseco moritu-

ros fuisse, si innocentie status in infinitum perseuerasset. In hoc tamen sensu fuisse in innocentie statu immortales, quòd antequàm eos ab intrinseco mori contingeret, de innocentie statu in vitionem beatificam migrarent. Et quòd toto eo tempore pericula suffocationis, & alia his similia, vt de lege natura tenebantur, vitassent (alioquin ab statu innocentie, eo ipso in culpam decidissent) in regione Paradisi temperata habitarent, & animalia omnia illi experirentur in se mitia & subiecta, vel saltem non inimica, & Deus illos protegeret ab angelo malo, nec non ab homine malo, si fortè homo aliquis ab statu innocentie decideret: qui autem in statu innocentie perseueraret, nullum nocumentum alius inferre pollent, quandoquidem id sine peccato, recessuque ab innocentie statu, esse non pollent. Hac ratione ait Scotus, nec per causas extrinsecas mortuos homines, interim dum innocentie status perduraret, cum tamen mori potuerint, passibileque eos passione corruptiua efficiat.

Id verò, quod dici consuevit, fructum videlicet ligni vitæ eam vim habuisse, vt vim nutritiuam confortaret, eamque in suo robore conferuaret, atque ea ratione futurum fuisse, vt esto innocentie status in æternum perseueraret, homines ab intrinseco non corrumpentur, eò quòd semper vis nutritiua tantum in substantiâ viuens conuerteret, quàm actione calidi in humidum destrueretur. Id, inquam, reicit Scotus, argumentaturque in hunc modum. Quoniam natura debilitata frequenti actione, qua ageret in alios cibos, & repassione ab eis, nõ potest confortari fructu ligni vitæ, nisi agendo in illum, conuertendòque illum in substantiam hominis illius status: sed fructus ille, postquam esset conuersus, non poterat esse nobilioris nature, quàm esset causa, à qua conuerteretur, eò quòd effectus non excedat nobilitatem suæ causæ, & insuper causâ, dum fructum illum conuerteret, repararetur & debilitaretur ab eo: ergo vis nutritiua causæ non ita pollent ab eo confortari & roborari, quin in dies debilior redderetur, ac proinde homo in ita innocentie tandem omnino deficeret & interiret nisi translatione ad statum felicitatis æternæ præueniretur.

Durand. & Gab eadem distinct. in reliquis Scoti subscribunt, in eo tamè ab eo dissentiunt, quòd merito arbitratur (tamen Gab. firmius quàm Durand.) fructum ligni vitæ vim habuisse confortandi & in staurandi integrè vim nutritiuam, ita scilicet, vt certis temporibus sumptus, non solum præstaret, vt homo diutius viueret (quod Scot. arbitratur) sed etiam, vt seclis causis extrinsecis corruptibus, in perpetuū viueret: id quod Scriptura Gen. 3. Satis aperte innuit, affirmatque; auctor questionū veteris & noui testam. q. 19. & ceteri Doctores communiter. Et confirmatur, quoniã alioquin in statu innocentie aliquid de vigore nature periret, hominesq; ab ætatis flore in deterius declinarent, quod est absurdum.

Ad argumentum ergo Scoti neganda est maior fructus enim ille non solum postquam esset conuersus in substantiam hominis confortasset vires nutritiuas, sed etiam, imò multò magis antequàm conuerteretur ageret in corpus humanum vi sua, viresque illius reficeret, & confortaret, sicut pharmacum, & antidotum sumptum purificat & reficit corpus, vimq; habet ad extrahendas partes impuras. Accedit, quòd substantia fructus illius purissima erat, valdeque apta ad reficiendum corpus humanum in ita, aut maiori puritate quàm esset substantia, in qua humanum corpus à principio erat conditum, propter præcellentes & maximas qualitates quas habebat.

Augu

Augustini
sententia.

Augustinus libro primo de peccatorum meritis & remissione, capite secundo, ait: Sicut vestimenta filiorum Israël aëria non sunt quadraginta annis per desertum, nec calcamenta pedum sunt vetustate consumpta, ut Deuteronom. 29. habetur. Deo supra id, quod illorum natura postulat, toto eo tempore ea conservante: sic animalis & mortali corpori hominum in statu innocentie contulisse Deum statum quemdam, quo sine defectu esset annosum, quousque ad omnimodam immortalitatem perveniret. Addit: ralem puto habitudinem adhuc in corpore animali & mortali, etiam illis, qui sine morte hinc translati sunt, fuisse concessam. Neque enim Enoch & Elias per tam longam aetatem senectute marcuerunt, nec tamen credo, eos iam in illam spiritualem qualitatem corporis commutatos, qualis in resurrectione promittitur, qua in Domino prima praecessit: nisi quia illi fortasse nec his cibis eger, qui sui consumptione reficiunt: sed ex quo translati sunt, ita vivunt, ut similem habeant sicuti aetatem illis quadraginta diebus, quibus Elias ex calice aquae, & ex collyride panis sine cibo vixit: cui si & his sustentaculis opus est, & ita fortasse in Paradiso pascuntur, sicut Adam prius quam propter peccatum exinde exire meruisset. Habebat enim, quantum existimo, & de lignorum fructibus refectioem contra defectioem, & de ligno vite stabilitatem contra vetustatem.

Elias & Enoch quali corpore modo consistunt, & cur non moriantur.

Hæc Augustinus. Quibus verbis explicat quidem statum & habitudinem corporis, quam hominibus in statu innocentie, Eliæque & Enoch dicit fuisse collatam, non fuisse habitudinem & immortalitatem, quam iustorum corpora post resurrectionem habebunt (in quo omnes conveniunt) non tamen explicat, an fuerit per qualitatem aliquam, donumque habituale, quo præservarentur à morte, & ab omni dolore & læsione, quæ per extrinsecas causas inferri possent, verò per assiduum Dei, denegationemque generalis concursus ad omnem effectum, qui eorum corpora lædere affligereve possent, quo pacto vestimenta & calcamenta filiorum Israël conservasse videtur quadraginta annis in deserto. Neque enim arbitror, interuentu qualitatis habitualis calcamentis & vestimentis eorum imprefixæ, qua causis extrinsecis resisterent, id Deum effecisse.

D. Thome sententia de causa immortalitatis in statu innocentie.

Diuis Thomas prima parte quæstione 97. articulo 1. & 4. negat fuisse in corpore hominum in statu innocentie qualitatem, qua euaderet immortalis: affirmat tamen, fuisse in anima qualitatem quamdam supernaturaliter collatam, per quam poterat corpus ab omni corruptione præservare. Hanc vult Sorus esse donum ipsum iustitiæ originalis, nec fuisse aliud, quàm gratiam gratum facientem, qua cum effectum haberet in hominibus in statu innocentie. Quòd si D. Thomas articulo secundo eiusdem quæstionis, & duobus sequentibus, attentè legatur, sanè impassibilitatem passionis afflictivæ, & quæ à naturali dispositione depelleret, quam in hominibus status innocentie fuisse affirmat, non tribuit qualitati animæ, qua illos immortales reddebat, sed diuinæ providentiæ & assistentiæ, qua arceat nocivæ, debitaque cautele & prudentiæ, quam homines in illo statu habuissent in declinandis periculis, aliisque causis, à quibus sibi timerent. Porro homines in statu innocentie fuisse impassibiles, passionis, de qua D. Thomas loquitur, satis docet Augustinus 14. de Civitate Dei, capite 26. his verbis: *Vivebat itaque homo in Paradiso sicut volebat, quamdiu hoc volebat, quod Deus iusserat, vivebat siue Deus, ex quo bono erat bonus: vivebat sine ulla egestate, ita semper vivere habens in potestate. Cibis aderat, ne esuriret, potus, ne sitiret, lignum vite, ne ibum senesceret.*

Impassibilitatis qualitas in illo statu ex D. August.

A dissolueret, nihil corruptionis in corpore, vel ex corpore illas molestias vllis eius sensibus ingerebat, nullus intrinsecus morbus, nullus ictus metuebatur extrinsecus, summa in carne sanitas, in anima tota tranquillitas, sicut in Paradiso nullus aestus aut frigus, sic in eius habitatore nulla ex cupiditate vel timore accedebat bonæ voluntatis offensio. Nihil omnino triste, nihil erat inanimiter lætum: gaudium verò perpetuabatur ex Deo, in quem flagrabat caritas ex corde puro & conscientia bona & fide non ficta: atque inter se coniugum fida ex honesto amore societas, concors mentis corporisque vigilia, & mandati sine labore custodia, non lassitudo fatigabat otiosum, non somnus premebat inuitum. In tanta facilitate rerum, & felicitate hominum, absit ut suspicemur, non potuisse prolem fieri sine libidinis morbo: sed eo voluntatis nutu movebantur illa membra, quo cetera, & sine ardoris illecebrosi stimulo, cum tranquillitate animi & corporis, nulla corruptione integritatis infunderetur gremio maritus uxoris. Neque enim quæ experientia probari non potest, ideo credendum non est, quando illas corporis partes non ageret turbidus calor, sed spontanea potestas, sicut opus esset, adhiberet, ita tunc potuisse utero coniugis, salva integritate femine genitalis, virile semen immitti, sicut nunc potest, eadem integritate salva, ex utero virginis fluxus menstrui erroris emitti. Eadem quippe via posset illud immitti, qua hoc potest ei: ut enim ad pariendum non doloris gemitus, sed maturitatis impulsus femine viscera relaxaret: sic ad ferendum & concipiendum, non libidinis appetitus sed voluntarius usus naturam utramque coniungeret. Hactenus Augustinus.

Ut in re non satis certa dicam, quod sentio sit prima conclusio. In statu innocentie erat passio, qua calidi actione resoluebantur & corrumpebantur partes quædam hominis, ita ut nisi cibi sumptione reficeretur homo, & restitueretur, corrumpetur, & periret. Erat item re passio à cibo, qua nisi sumptione fructus ligni vite, virtus digestiva confortaretur, debilitaretur paulatim, corrumpeturque homo illius status. Hæc est communis omnium ut ex dictis patet, atque ut neutra via homines illius status perirent, tum alij cibi, tum fructus ligni vite collati illis sunt.

Secunda conclusio. In illo statu erant alterationes aliquæ cum obiectione contrarij, quæ tamen nec molestiam vllam inferbant, neque ita hominem à naturali dispositione extrahabant, quin simpliciter intra limites dispositionis naturalis remaneret, quæ in indivisibili non consistit. Probat, quia licet temperatissima esset illa regio, in ea tamen erat vicissitudo diei ac noctis, erat item maior accessus ac recessus solis per circulum Zodiacum, atque adeo erant ver, hyems, æstas, & autumnus, perflasset varij venti, interdum esset pluvia, & interdum cælum esset serenum, quæ omnia corpora affecissent, ita ut interdum calefcerent extrinsecus, interdum frigerent, quandoque humectarentur, & quandoque exsiccarentur, sine vlla tamen molestia, imò cum iucunditate eiusmodi moderatæ alterationis. Item actione calidi in humidum excitaretur appetitus cibi, & potus, eisque sumptis, expleretur, utrumque cum iucunditate, & sine vlla molestia: excitatio autem illa appetitus cibi & potus, non esset nisi prævia alteratione, qua humidum consumeretur, & resoluerentur ac desiccarentur quædam partes: ergo fuissent in eo statim alterationes de quibus in nostra conclusione est sermo.

Tertia conclusio. Licet defendi possit immortalitatem & impassibilitatem, quam Augustinus &

1. Conclus. In statu innocentie datur passio actione calidi in humidum cibi que necessitas.

2. Conclus. Cuiusmodi alterationes in eodem statu fuissent.

3. Conclus.

Donum habituale causam fuisse immortalitatis, & impassibilitatis in eo statu.

D. Thomas hominibus in statu innocentiae tribuunt, præter antidotum fructus ligni vitæ, & prudentiam, ac cautelam hominum illius status, non aliam causam habuisse, quam prouidentiam, & assistentiam diuinam, denegationemque concursus generalis ad effectum omnem, qui lædere eos homines, aut contristari posset, ut multi videntur asserere: mihi tamen probabilius est, habuisse tamquam causam donum habituale illi statui collatum. Moueor primò, quoniam immortalitas & impassibilitas illa non erat miraculosa, & quæ breue tempus esset duratura, ut erat conseruatio calceorum & vestimentorum filiorum Israël per desertum, sed erat conditio, & donum illius status, quod, nisi Adam peccasset, transfundendum foret in omnes posteros, eòsque comitaturum esset, quousque ad statum sempiternæ felicitatis transferrentur: Deus autem, quæ miraculosa non sunt, sed debita quodammodo tamquam conditiones alicuius status, duraturaque ex se forent, non ad breue tempus, sed quamdiu homines in hoc mundo perdurarent, non conseruaret se solo efficere, sed interuentu causæ secundæ.

Secundò, quoniam par est ratio de dono, quo sensualitas in eo statu continebatur, ne motum eliceret contra rationem, & de hoc alio dono immortalitatis, & impassibilitatis explicatæ: sed sensualitatem continebat, non se solo, sed interuentu causæ secundæ, donique habitualis: ergo immortalitatem, & impassibilitatem explicatam dono, habitumque supernaturali efficiebat.

Tertiò, quoniam Deus cuius voluntas est potentia, sicut hominibus beatis conferet habituale donum, quo eos omnino immortales & impassibiles efficit: & hominibus damnatis conferet qualitatem, qua mori nequeant, pati tamen possint: ita efficere optimè nouit qualitatem, qua, prout status hominum ante peccatum postulabat, salua vita animalis actioneque calidi in humidum, corpora eorum à morte & passione afflictina & destructiua liberaret: cum ergo, si talis qualitas diuina potentia esse possit, consonum sit, tum rationi, tum etiam suauis dispositioni diuinæ, qua interuentu causarum secundarum ea omnia administrare solet, quæ per causas secundas fieri possunt, affirmandum profectò est, eam illis contulisse, ac proinde immortales, impassibilesque eos per habituale donum fecisse.

Femina sine villo dolore, saluaque integritate conciperent in statu innocentia & parerent.

Quartò, mulieres sine villo dolore pariturae erant in statu innocentia, ut ex Scriptura Genes. 3. constat. Sed salua integritate, ut Augustinus 14. de ciuitate Dei, cap. 26. in testimonio paulò ante relato affirmat: ergo talis erat tunc habitudo corporis, eaque habituali qualitate erat affectum, ut quando opus esset, sese relaxare ad conceptum, & partum sine villo prorsus dolore: sed eadem est ratio, ut simili, aut eadem prorsus qualitate, immortale & impassibile, in sensu supra explicato, redderetur: ergo admittenda est habitualis qualitas, quæ in statu innocentia præstaret.

4. Conclus. Qualitas efficiens incorruptibilitatis erat extensa per totum corpus.

Quarta conclusio. Qualitas illa nec erat gratia gratum faciens, nec erat in substantia animæ tamquam in subiecto, sed hærebat corpori per totum hominis corpus extensa. Quòd non fuerit gratia gratum faciens, eodem modo probatur, quo disputatione præcedente ostendimus, qualitatem, qua sensualitas continebatur, ne motum contra rationem excitaret, distinctam fuisse à gratia gratum faciente. Quòd verò fuerit in corpore tamquam in subiecto, probatur. Tum quia id rationi est consonum. Tum etiam quoniam donum, quo sensualitas

A coërebat, erat in organo irascibilis & concupiscibilis tamquam in subiecto ex communi Doctorum sententia: & par est ratio de hac alia qualitate & dono, si sit admittendum. Tum denique, quoniam non video, qua ratione qualitas illa existens in substantia animæ id efficere posset in corpore, nisi ex ea aliquid in corpus redundaret: id autem quòd ita redundaret, corporeum vtrique esset, in corporeque reciperetur tamquam in subiecto, atque adeò id solum per modum habitus corpori inherens sufficeret sine tali qualitate. Disputatione præcedente conclusione quarta probabile existimauimus, si huiusmodi qualitas admittenda sit, eisdem rationis ac speciei fuisse cum ea, quæ irascibilem & concupiscibilem coërebat.

B Quæret aliquis, vtrum fructus ligni vitæ, si Adamus in statu naturæ corruptæ in Paradiso mansisset, aut extra Paradisum eo quocies vellet, vellet liceret, satis esset ad conseruandam vitam in æternum. Diuus Bonauentura, & Gabriel in secunda distinctione decimanona negant: rationemque reddunt, quoniam, inquit, vis illa, quam lignum vitæ habebat, non erat ex natura specifica eius ligni, sed ex dono supernaturali, ut ea ratione hominum vita perpetuò conseruaretur: peccantibus verò primis parentibus, abstulisse Deum ab illo ligno vim illam supra illius naturam concessam. Est autem, meo iudicio, improbabile vim illam supernaturalem fuisse ligno illi.

C Caietanus prima parte, quæstione 97. articulo 4. ex alio capite in eadem est sententia. Ait namque, vires nutritiuae agendo in fructum ligni vitæ, ab eo repati & debilitari, nisi adesset qualitas illa animæ, à qua homines in statu innocentia: ex sententia D. Thomæ habebant immortalitatem: illa quippe prohibebat repassionem, & debilitationem: Quare, inquit, vis sola fructus ligni vitæ solum erat sufficiens ad conseruandum diuini longaque quodam tempore vitam, non verò in æternum. Verba autem illa Genesios tertio: Ne forte sensu de ligno vitæ, & vitæ in æternum: exponit, id est, longo tempore, more Scripturæ, quæ sæpe longum tempus appellat æternum. Hæc etiam sententia non placet: in ligno namque vitæ, ut dictum est, vis quædam erat, qua agendo in corpus humanum, illud, viresque illius confortabat & adiuuabat: quare nutrimentum illud plus per qualitatem innatam, & sibi propriam reficiebat & confortabat corpus humanum, viresque nutritiuae illius, quàm qualitates primæ illius, quæ restringebantur, ut in substantiam hominis conuerterentur, sua reactione illud destruerent ac debilitarent.

D Dicendum ergo est, fructum ligni vitæ satis fuisse ad conseruandum hominem nature lapsæ in æternum, dummodo homo aliis cibis temperatè vteretur, dummodo ab aliis extrinsecis causis corruptentibus: idque sanè est, quòd innuunt verba illa Genesios tertio: Ne forte sumat etiam de ligno vitæ, & vivat in æternum. In hanc sententiam inclinât Durandus in secunda distinctione decimanona, quæstione prima. Eamque autor quæstionum veteris & noui Testamenti quæstione decimanona his verbis affirmat: Gustus arboris vitæ corruptionem corporis inlibebat. Denique etiam post peccatum potuit indissolubilis manere, si modo permissum esset illi edere de arbore vitæ. Hæc autor ille.